

opusdei.org

Carta del prelat amb motiu del Jubileu de la misericòrdia

Amb motiu del Jubileu de la misericòrdia convocat pel Papa Francesc, el prelat de l'Opus Dei ha escrit una carta on parla de la misericòrdia de Déu i de la necessitat que tots els cristians visquin les obres de misericòrdia.

10/12/2015

Estimats, que Jesús em guardi les filles i els fills!

Beneït sigui el Déu i Pare de nostre Senyor Jesucrist, Pare entranyable i Déu de tot consol. (2 Cor 1, 3), que, ens ha estimat amb un amor tan gran que ens ha donat la vida juntament amb Crist, a nosaltres que érem morts pels nostres pecats (...) i per mitjà de Jesucrist, Déu ens ha ressuscitat amb ell i ens ha entronitzat dalt al cel juntament amb ell (Ef 2, 4-6).

Paraules de sant Pau que ajuden a centrar, des del començament, allò que em proposo transmetre amb aquestes línies. Em mou a escriure-us el desig que ens preparem, de la millor manera possible, per viure l'Any de la misericòrdia, convocat pel Papa Francesc, amb ocasió dels cinquanta anys de la clausura del Concili Vaticà II. Començarà, com sabeu, el proper 8 de desembre i es

clourà en la solemnitat de Crist Rei, el dia 20 de novembre del 2016.

Quan el Sant Pare va comunicar el propòsit de convocar aquest any sant extraordinari, vam sentir el goig cristià de què coincideixi amb la part final de l'any marià per la família, que estem vivint a la Prelatura. Ho hem percebut com un altre senyal de la protecció de la Mare de Déu, a qui invoquem amb les lletanies com *Regina familiae* i *Mater misericordiae*.

Amb la intercessió de la nostra Mare ens acollim a la bondat del Senyor, refugi segur i sempre disposat a atendre les nostres peticions i a remeiar les nostres necessitats personals. Gràcies a la misericòrdia divina podem arribar a un augment de la caritat, de la comprensió, de la fraternitat, de l'interès per les ànimes, ja que —com a membres de l'Església— volem contribuir a «donar un sentit més humà a l'home

i a la seva història» [1]. Caminem dia a dia amb una sòlida esperança: el Cel no deixa d'oferir-nos mitjans per omplir-nos de pau, segurs que la Trinitat Santíssima sempre està pendent de la creació. Com recorda el Papa Francesc, ascendim des de les criatures a contemplar la mà paternal i amorosa de Déu [2].

Agraïm al Sant Pare, amb fets i amb oració, la convocatòria d'aquest jubileu especial, veritable temps de gràcia per a l'Església i per al món. A tots ens omple de goig acollir la crida del Pare comú a tractar amb més proximitat Nostre Senyor, en la pietat i en la celebració dels sagraments — sobretot la Penitència i l'Eucaristia—, i també en les manifestacions concretes de caritat fraterna amb el proïsme. Si som dòcils a l'Esperit Sant, ens configurarem més amb Jesucrist i ens semblarem més al Pare celestial, el rostre misericordiós del qual se'ns ha revelat en Jesucrist.

2. *Deus, cui proprium est misereri semper et parcere: suscipe deprecationem nostram!* [3], Oh Déu, de qui és propi perdonar sempre i tenir misericòrdia: acull les nostres súpliques!, repetim cada jornada. La misericòrdia! Sempre resulta necessari aprofundir —com ens convida l'Església— en aquest consolador atribut diví que els compendia tots. Ho fem amb filial confiança. En convocar aquest jubileu extraordinari, el Pontífex Romà escriu que misericòrdia «és la paraula que revela el misteri de la Santíssima Trinitat (...), és l'acte últim i suprem amb el qual Déu ve al nostre encontre (...), és la llei fonamental que habita en el cor de cada persona, quan mira amb ulls sincers el germà que troba en el camí de la vida. Misericòrdia: és la via que uneix Déu i l'home, perquè obre el cor a l'esperança de ser estimats per sempre, malgrat el límit del nostre pecat» [4].

Han transcorregut trenta-cinc anys des que sant Joan Pau II va publicar l'encíclica *Dives in misericordia*. Es detenia en la conveniència de meditar amb freqüència aquesta meravellosa expressió de l'Amor diví. «Ho estan suggerint —escrivia— múltiples experiències de l'Església i de l'home contemporani; ho exigeixen també les invocacions de tants cors humans, amb els seus sofriments i esperances, les seves angoixes i la seva expectació» [5].

Les paraules de sant Joan Pau II no només conserven plena actualitat, sinó que es tornen més urgents cada dia: sempre ens cal la clemència divina, però avui cal afirmar que aquesta necessitat revesteix més urgència. Quan el Papa Francesc obri la porta santa en les diverses basíliques papals, i cada bisbe a la circumscripció respectiva, **«encomanarem la vida de l'Església, la humanitat sencera i**

l'immens cosmos a la Senyoria de Crist, esperant que difongui la seva misericòrdia com la rosada del matí per a una fecunda

història» [6]. Sant Josepmaria, com a conseqüència de la seva experiència personal, ens va instar de manera expressa, des dels començaments de l'Obra, a acudir a aquest immens amor de Déu, que no abandona els seus fills, les dones i els homes. Eren innombrables les maneres amb què el nostre fundador ens suggeria que cridéssim a les portes del Cor de Jesús.

3. Sant Josepmaria ens va ensenyar a amarar els camins de la terra amb la misericòrdia que Jesucrist ha portat a la terra, i puntualitzava: ***el nostre lliurament, al servei de les ànimes, és una manifestació d'aquesta misericòrdia del Senyor, no només cap a nosaltres, sinó cap a la humanitat tota*** [7]. Avancem de la mà del nostre Pare per a col·laborar

amb el Senyor al fet que sobreabundi, en cada un dels cristians i en tots els homes de bona voluntat, aquest corrent d'amor misericordiós que, des del Cor nafrat de Jesús, es vessa contínuament sobre la humanitat.

Amb aquests sentiments i anhels us convido, filles i fills meus, a començar amb una seriosa devoció i goig l'Any de la misericòrdia. Ens inspirarem en els ensenyaments de la Sagrada Escripura, les pàgines de la qual constitueixen un cant meravellós a la clemència divina; i ens aturarem de manera especial en l'exemple de Crist, en la seva vida i en la seva doctrina, tractant de seguir, en aquesta intimitat de capteniment amb el Redemptor, els passos de sant Josepmaria, que girava constantment els seus ulls vers la figura del Bon Pastor que lliura tot l'ésser per les seves ovelles (cfr. *Jn* 10, 1-18), i ens ha suggerit a

nosaltres i a tants altres homes i dones que mirem més i més al Senyor del Cel i de la terra.

La misericòrdia de Déu amb la humanitat

4. Ja l'Antic Testament proclama en moltes de les seves pàgines la insondable pietat de Déu amb les seves criatures. *El Senyor és compassiu i benigne, lent per al càstig, gran en l'amor. El Senyor és bo per a tothom, estima entranyablement tot el que ell ha creat (Sal 144 [145], 8-9). I els profetes no es cansen d'advertir: Convertiu-vos al Senyor, el vostre Déu, que és compassiu i benigne, lent per al càstig i ric en l'amor, i que es desdiu de fer el mal (Jl 2, 13).*

En l'última cena, Nostre Senyor va resar —segons la tradició jueva— el Gran Hallel o gran cant de lloança: un salm que enumera les meravelles realitzades per Déu en la creació i en la història; i, al final de cada verset,

es repeteixen com una tornada les següents paraules: *perdura eternament el seu amor* (Sl 135 [136]).

«Per raó de la misericòrdia, totes les vicissituds de l'Antic Testament estan carregades d'un profund valor salvífic» [8]; i igualment aquesta qualitat es manifesta amb plenitud en el Nou Testament, mitjançant l'encarnació redemptora del Fill de Déu. El mateix Jesús, en oferir la vida al sacrifici cruent de la Creu, en instituir l'Eucaristia i els altres sagraments, va posar aquest acte suprem d'Amor com a contingut fonamental de la misericòrdia divina.

Sovint repassem els passatges de l'Evangelí que manifesten la compassió i la comprensió de Jesucrist amb la humanitat; des del naixement a Betlem fins a l'holocaust al Calvari. Aturem-nos amb constància en tantes mostres de la

seva pietat compassiva: quan guaria els malalts i guaria els endimoniats, quan alimentava les multituds famolenques, quan repartia a mans plenes el pa de la doctrina, quan sortia a la trobada dels pecadors peneditis i els perdonava, quan triava els deixebles, quan els reprenia amb una mirada o unes paraules, quan cridava els Apòstols per enviar-los arreu del món, quan ens va donar la seva Mare com a Mare nostra, quan ens va enviar l'Esperit Sant promès, etc. En qualsevol de les seves obres i de les seves paraules, el Senyor expressa amb claredat el rostre clement de Déu Pare.

Al llarg de la història de l'Església, després de l'Ascensió de Jesucrist al Cel, s'esdevé el mateix. Enmig de les llums i ombres que apareixen en el camí dels cristians, mai no han mancat les intervencions de la indulgència divina: per mitjà de l'Esperit Sant que habita en l'Església,

i amb la presència real de Crist en l'Eucaristia, a més de la intercessió sempre actual de la santíssima Mare de Déu, se'ns revelen els torrents de misericòrdia que s'aboquen constantment sobre el món. No parem d'agrar-ho al nostre Pare celestial: obrim de bat a bat les portes del cor i procurem que també altres persones es deixin amarar per la gràcia divina.

Història de les misericòrdies de Déu

5. En la encíclica *Dives in misericordia*, sant Joan Pau II situava la misericòrdia al centre de la vida de l'Església, en la història de la humanitat. «En el compliment escatològic, la misericòrdia es revelarà com a amor, mentre que a la temporalitat, en la història de l'home —que és alhora història de pecat i de mort— l'amor ha de revelar-se primer de tot com a

misericòrdia i actuar com a tal. El programa messiànic de Crist — programa de misericòrdia—, esdevé el programa del seu poble, el de la seva Església. Al centre del mateix hi és sempre la Creu, ja que en ella la revelació de l'amor misericordiós arriba al seu punt culminant» [9].

En efecte, no podem separar la Creu de la Resurrecció, que revelen l'Amor diví: en tot el misteri pasqual es manifesta la misericòrdia de Déu. El beat Pau VI va afirmar que «tota la història de la salvació està guiada per la misericòrdia divina, que surt a trobar la misèria humana» [10].

Crist va prendre sobre si els nostres pecats, i «*es va oferir una sola vegada i prengué damunt seu els pecats de tots*» (He 9, 28). I la Mare de Déu va acceptar amb plena llibertat el lliurament de qui, havent pres la nostra condició humana en tot menys el pecat (cf. He 4, 15), podia

manifestar una compassió veritable. Amb el Magnificat, Santa Maria va profetitzar: *i l'amor que té als qui creuen en ell s'estén de generació en generació.* (Lc 1, 50).

6. Filles i fills meus: som —i n'estem joiosos— d'aquestes generacions que canten la misericòrdia de Déu! En la vida personal i en la de l'Opus Dei, el nostre Pare descobria constantment l'amor de predilecció del Senyor.

Moltes vegades va repetir que ***tota la història de l'Obra és una història de les misericòrdies de Déu. Ni en aquesta carta — recalca als anys 60—, ni en molts documents que us escrivís, podria esgotar el relat d'aquestes providències de la bondat de Déu, que han precedit i acompanyat sempre els passos de l'Obra [11].***

En aquest context, no dubtava a afirmar que ***la història de l'Opus Dei caldrà escriure-la de genolls [12].*** Subratllava així, amb

frase gràfica, que, en la fundació i desenvolupament de l'Obra, la iniciativa ha estat sempre del Senyor: a ell li competia només ser instrument fidel d'aquesta voluntat divina.

Realment, l'existència de sant Josepmaria i la de l'Opus Dei s'entrellacen íntimament, sense que sigui possible distinguir-les o separar-les des del 1928. ***A l'Obra tot ho ha fet Déu*** —exclamava en una meditació—; ***humanament parlant, què hi havia? Només bon humor, molt d'amor a Jesucrist i a la seva Església, i afany de perseverar davant l'impossible. El Senyor m'ha manejat com jo, de nen, manejava els soldadets de plom: els portava per on volia, de vegades els escapçava... Així ha obrat amb mi el Senyor: m'ha conduït per les sendes que Ell ha volgut, ha permès que em donessin***

*bones patacades, perquè em
convenien* [13].

Cadascuna d'aquestes circumstàncies
servien al nostre Fundador per
purificar la seva fidelitat i el seu
abandó en les mans del Senyor. Com
ha anotat el Papa Francesc: **«Un sap
prou bé que la seva vida donarà
fruits, però sense pretendre saber
com, ni on, ni quan. Té la seguretat
que no es perd cap dels seus
treballs realitzats amb amor, no es
perd cap de les seves
preocupacions sinceres pels altres,
no es perd cap acte d'amor a Déu,
no es perd cap cansament generós,
no es perd cap dolorosa
paciència»** [14]. Per això, el nostre
Pare no va perdre mai la pau: ***fills
meus, amb la contrició està
l'Amor: cap d'aquests treballs, cap
pena m'ha fet perdre el gaudium
cum pace, perquè Déu m'ha
ensenyat a estimar, i Nullo enim
modo sunt onerosi labores***

amantium(Sant Agustí, De boviduitátis, 21, 26); per a qui estima, el treball no és mai càrrega pesada. Per això, l'important és aprendre a estimar, perquè in eo quod amatur, aut non laboratur, aut et labor amatur(Ibid.): On hi ha amor, tot és felicitat. I aquesta ha estat la gran misericòrdia de Déu: que m'ha conduït com un nen petit, ensenyant-me a estimar. Quan tot just era jo adolescent, va llançar el Senyor en el meu cor una llavor encesa en amor, i aquesta llavor és avui, filles i fills meus, un arbre frondós, de esvelt tronc, que restaura amb la seva ombra una legió d'ànimes [15].

7. Sant Josepmaria sempre es va comportar així. Venia de lluny la seva devoció a aquest segur refugi diví, que estem contemplant: ho va aprendre dels pares a la llar familiar; es va enfortir durant la seva preparació al sacerdocí al Seminari

de Logronyo i al de Sant Carles, a Saragossa, on hi havia una representació del Cor de Jesús inflammat d'amor i coronat d'espines, que el commovia profundament. Després, durant la Guerra Civil, se li va fer present de manera nova, com descriu en una estona de pregària, la vigília de la solemnitat del Sagrat Cor:

Vull veure ara, Déu meu, al costat de la ferida del teu pit; i pensar en tots els meus fills, en tots els qui ara són membres vius d'aquest cos viu de la teva Obra. Nomenant-los, en consideraré les qualitats, les virtuts, els defectes, i després et suplicaré, empenyent-los cap a Tu, un a un: "Endins!". Els posaré dins del teu Cor. Així vull fer amb cada un i amb tots aquells que vindran després, durant els segles, fins a la fi del món, a formar part d'aquesta família sobrenatural. Tots, tots units en el Cor de Crist,

tots fets un per amor a Ell i tots despresos de les coses de la terra per la força d'aquest amor acompanyat de la mortificació. Volem ser com els primers cristians; anem a reviure el seu esperit al món. Comencem, doncs, per fer real dins de l'Obra aquella afirmació: congregavit nos in unum Christi amor [16].

A la Santa Missa, després de la Consagració, sant Josepmaria recitava en silenci, internament, la pregària a l'Amor misericordiós, que havia après en la seva joventut. En el Cor amabilíssim de Jesús creixia la font de la seva paternitat a l'Opus Dei, que s'estenia a les filles i als fills de tots els temps; i en el Sant Sacrifici s'omplia de les ànsies redemptores de Crist per tota la humanitat. Aquestes consideracions ens ajudaran també a estar segurs i optimistes en els moments durs que puguin sorgir en la història del món

o a la nostra existència personal. Déu és el de sempre: omnipotent, sapientíssim, misericordiós; i en tot moment sap treure del mal, el bé; de les derrotes, grans victòries per als qui confien en Ell.

8. Als anys 70, quan una greu crisi de fe i de disciplina causava estralls en les ànimes, sant Josepmaria va rebre llums noves del Cel, que el van confirmar en la seva confiança indestructible en el constant auxili diví. El 23 d'agost de 1971, després d'haver celebrat la Santa Missa, el Senyor va gravar a foc en el seu cor unes paraules que, amb una lleugera variació, procedeixen de l'epístola als Hebreus: *Adeamus cum fiducia ad thronum Gratiae, ut misericordiam consequamur* (He 4, 16). Ho va comunicar de seguida als qui ens trobàvem al seu costat en aquells moments; poques setmanes més tard va tornar a referir-les en la intimitat

d'una tertúlia familiar, als seus fills de Roma:

Ara us diré una cosa que Déu nostre Senyor vol que sapigueu. Els fills de Déu a l'Opus Dei adeamus cum fiducia—hem d'anar amb molta fe— ad thronum gloriae, al tron de la glòria, la Verge Santíssima, Mare de Déu i Mare nostra, a la qual tantes vegades invoquem com Sedes Sapientiae, ut misericordiam consequamur, per assolir misericòrdia (...).

Anem, a través del Cor Dolcíssim de Maria, al Cor Sacratíssim i Misericordiós de Jesús, a demanar-li que, per la seva misericòrdia, manifesti el seu poder en l'Església i ens ompli de fortalesa per seguir endavant en el nostre camí, atraient a Ell moltes ànimes [17].

Aquesta seguretat l'empenyia sense treva a cercar en la Paraula de Déu els textos més adequats sobre aquesta complaença i protecció del Senyor, per meditar en la seva pregària personal. Així, un any després, va tornar a referir-se a un descobriment que tant optimisme i confiança va injectar en la seva ànima, ajudant-lo a superar la gran pena que, pel seu amor a l'Església, li causava un dolor extrem.

Últimament —deia— estic meditant molt alguns textos de la Sagrada Escripura que parlen de la misericòrdia divina. Sé bé que els escripturistes donen diversos sentits a aquesta paraula, i entenen per misericòrdia no només allò que indica el llenguatge vulgar: compassió, pietat, sinó també una mena de lleialtat que Déu té amb les seves criatures.

Fixeu-vos si això és bonic! Déu Nostre Senyor, de tal manera té compassió dels homes —perquè la seva misericòrdia també significa compassió—, que la seva lleialtat el porta a ser misericordiós amb cada un de nosaltres, a mirar-nos amb amor de pare i de mare [18].

Anava aprofundint sempre més en les paraules de l'Esriptura Santa, que ja meditava en la seva joventut: Déu ha posat la complaença en els fills dels homes (cfr. *Pr* 8, 31), i per això va caminar amb seguretat, posant en camí l'Opus Dei; quan no comptava amb cap mitjà, aquesta "complaença" de Déu encoratjava la seva seguretat en què l'Obra sortiria endavant.

Justícia i misericòrdia

9. Entre les paràboles amb les quals el Mestre explicava als deixebles les característiques del Regne del cel, sant Lluç —anomenat l'escrivà de la

mansuetud de Crist per un dels grans poetes cristians [19]— en recull tres de dedicades explícitament a ressaltar aquest seguiment diví dels seus: la de l'ovella perduda, la de la dracma extraviada i la del fill pròdig. En les tres, **«Jesús revela la naturalesa de Déu com la d'un Pare que mai no es dóna per vençut fins que no hagi dissolt el pecat i superat el rebuig amb la compassió i la misericòrdia»** [20].

Aquest Cor amabilíssim es posa especialment de manifest en la paràbola del pare que espera pacientment, dia rere dia, la tornada del fill desagraït, per perdonar-lo quan arribi. Sant Joan Pau II ho va comentar de manera incisiva en l'encíclica *Dives in misericordia*, ressaltant com aquest ensenyament s'aplica a tots i a cadascun dels éssers humans. «La paràbola toca indirectament tota mena de ruptures de l'aliança d'amor, tota pèrdua de la

gràcia, tot pecat (...). El patrimoni que havia rebut del seu pare eren béns materials, però més important que aquests béns materials era la seva dignitat de fill a la casa paterna (...), la consciència de la filiació feta malbé» [21].

Igualment va comentar el nostre Pare, a propòsit d'aquesta paràbola: ***la misericòrdia que Déu mostra ens ha d'empènyer sempre a tornar. Fills meus, millor és no anar-se'n del seu costat, no abandonar-lo, però si alguna vegada per debilitat humana marxeu, torneu corrents. Ell ens rep sempre, com el pare del fill pròdig, amb més intensitat d'amor*** [22].

Tot i que en el text original —anotant sant Joan Pau II— no s'utilitza la paraula "justícia" ni tampoc "misericòrdia", «però, la relació de la justícia amb l'amor, que es manifesta

com misericòrdia, està inscrita amb gran precisió en el contingut de la paràbola evangèlica. Es fa més obvi que l'amor es tradueix com misericòrdia, quan cal superar la norma precisa de la justícia: precisa i de vegades massa estreta» [23].

Sant Josepmaria va descobrir aquesta unió pràctica de la justícia amb l'amor, en el comportament de les mares [24]. La justícia de Déu guardava per a ell ***entranyes de misericòrdia*** [25]. ***No podem adreçar-nos al Senyor recolzant-nos en drets, sinó que hem de demanar que tingui misericòrdia de nosaltres, com resa un dels salms: Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam (Sal 50, 2). Senyor, tingueu pietat de mi per la teva gran misericòrdia. No acudim a Ell exigint-li per motius de justícia*** [26].

10. No manquen persones que oposen la justícia a la misericòrdia. El Papa, en convocar el jubileu, ens ha situat en guàrdia davant aquest error: **«No es tracta pas de dos aspectes contradictoris, sinó d'una única realitat que es desenvolupa progressivament fins a aconseguir el seu àpex en la plenitud de l'amor (...).**

Davant la visió d'una justícia com a mera observança de la llei que jutja, dividint les persones en justos i pecadors, Jesús s'inclina a mostrar el gran do de la misericòrdia que busca els pecadors per oferir-los el perdó i la salvació. Hom comprèn perquè en presència d'una perspectiva tan alliberadora i font de renovació, Jesús hagi estat rebutjat pels fariseus i pels doctors de la Llei» [27].

Acudir a la misericòrdia divina

11. Com a fruit d'una especial gràcia de Déu —ho he recordat abans—, el nostre fundador va aprofundir en els meravellosos centelleigs de la clemència divina, que es descriuen a la Sagrada Escriptura. Comentant, per exemple, el miracle de la resurrecció del fill de la vídua de Naim, s'aturava en com ***Nostre Senyor ens ha estimat per raons santes, que potser no ens mourien a nosaltres. Sant Lluc diu: misericordia motus super eam (Lc 7, 13), es va moure per compassió, per misericòrdia cap a aquella dona, quan es donaven altres motius humanament raonables: era pobre, era vídua i no tenia més fill que aquell [28].***

Una nombrosa multitud componia la desfilada d'aquell duel, i altres acompanyaven Jesús; però només Ell entra en la pena, en el dolor d'aquella mare, i va al seu encontre. ¿No és admirable que el Mestre es

deixi remoure pels impulsos misericordiosos del seu Cor, sense esperar que nosaltres li manifestem les nostres necessitats? Aquest comportament diví i humà del Redemptor suposa un fort esperó perquè apel·lem a Ell en tot moment. ***Vosaltres i jo*** —puntualitzava el nostre Pare— ***també hem d'acudir a la misericòrdia del Senyor. Davant de Déu no tenim cap dret. Almenys jo, personalment, veig amb una claredat meridiana que no puc dir-li: Senyor, t'exigeixo això; encara que sé que sóc i em sento fill seu. Vaig a Ell amb gemecs de contrició, demanant-li misericòrdia*** [29], apel·lant a la seva pietat.

Als seus últims anys a la terra, en sentir l'impuls de recórrer amb més confiança i assiduïtat al perdó de Déu, sant Josepmaria va completar la jaculatòria amb la qual s'havia dirigit el 1952 al Sagrat Cor de Jesús, per

consagrar l'Obra, les seves activitats apostòliques, i les necessitats de l'Església i de la humanitat: ***Cor Iesu Sacratissimum et Misericors, dona nobis pacem!*** D'aleshores ençà, el recurs a la protecció del Cel a favor del món, de l'Església, de les ànimes, es va incrementar encara més en el quefer del nostre Pare, dia i nit.

Aquí apareix el principal fruit que implorem de Déu en l'any dedicat a la seva misericòrdia: que la societat torni a caminar per les sendes dels manaments, que les ànimes es deixin encendre pel foc de l'amor de Déu, que en tots els racons de l'Església hagi un ressorgiment de la doctrina clara i de la pietat autèntica. Faig molt meves les paraules del Papa: **«Com desitjo que els anys per venir estiguin impregnats de misericòrdia per poder anar [cadascun de nosaltres] a l'encontre de cada persona portant la bondat i la tendresa de Déu! Que a tots,**

creients i llunyans, pugui arribar el bàlsam de la misericòrdia com a signe del Regne de Déu que ja és present enmig de nosaltres.» [30].

Ser compassius com ho és el Pare celestial

12. L'Església abriga un desig constant d'oferir l'amor de Déu a les criatures, sense excloure'n cap. No obstant això, com observa el Papa Francesc, **«potser per molt de temps ens hem oblidat d'indicar i de viure la via de la misericòrdia. D'una banda, la temptació de pretendre sempre i només justícia ha fet oblidar que aquesta és el primer pas, necessari i indispensable; però l'Església necessita anar més lluny per aconseguir una meta més alta i més significativa» [31].**

No n'hi ha prou de demanar perdó a Déu pels nostres pecats i pels de tots els homes. A aquest prec,

insubstituïble, cal unir la pràctica concreta de la misericòrdia amb el proïsme. Perquè si algú diu: estimo Déu, i detesta el seu germà, és un mentider; doncs el qui no estima el seu germà, que veu, no pot estimar Déu, que no veu. I hem rebut d'Ell aquest manament: *qui estima Déu, també ha d'estimar el seu germà*. (1Jn 4, 20-21).

Les obres de misericòrdia, tan repetidament predicades i practicades en l'Església, ens ofereixen una llera adequada per manifestar les bones intencions amb fets concrets. «Són accions caritatives mitjançant les quals ajudem el proïsme en les seves necessitats corporals i espirituals» [32], explica el Catecisme de l'Església Catòlica. I exercir-les amb assiduïtat és una de les recomanacions del Papa per a aquest any. **«La predicació de Jesús ens presenta aquestes obres de misericòrdia perquè puguem**

adonar-nos de si vivim o no com a deixebles seus» [33].

Jesús ho ha descrit de manera diàfana en l'Evangelí, assentant un criteri indubtable: *Tracteu els altres tal com voleu que ells us tractin. Si estimeu els qui us estimen, qui us ho ha d'agrair? També els pecadors estimen aquells qui els estimen! I si feu bé als qui us en fan, qui us ho ha d'agrair? També ho fan els pecadors! I si feu préstecs als qui espereu que us donaran alguna cosa, qui us ho ha d'agrair? També els pecadors fan préstecs als pecadors, si saben que en trauran un guany.*

Però vosaltres, estimeu els vostres enemics, feu bé i presteu sense esperar res a canvi: llavors serà gran la vostra recompensa, i sereu fills de l'Altíssim, que és bo amb els desagraïts i amb els dolents. Sigueu misericordiosos com ho és el vostre Pare» (Lc 6, 31-36).

Les obres de misericòrdia corporals

13. La doctrina catòlica ha sintetitzat així les obres de misericòrdia corporals: «Donar de menjar al famolenc, donar sostre a qui no el té, vestir el nu, visitar els malalts i els presos, enterrar els morts. Entre aquestes obres, l'almoïna feta als pobres és un dels principals testimonis de la caritat fraterna; és també una pràctica de justícia que agrada a Déu» [34]. Totes, en definitiva, posen en exercici el *mandatum novum* (Jn 13, 34), el manament nou de la caritat que ens va lliurar Jesucrist. Seguint aquesta recomanació del Salvador, l'Església ha manifestat sempre un amor de predilecció pels pobres, els malalts, els desemparats, les persones que no tenen llar... I ha tingut presents aquelles paraules del Senyor en el judici final: *Us ho asseguro: tot allò que fèieu a un d'aquests germans*

meus més petits, a mi m'ho fèieu (Mt 25, 40). I amb la paràbola del bon samarità, Jesús va puntualitzar que la nostra caritat s'estén a tota persona humana.

14. A l'Opus Dei, part viva de l'Església, se'ns insisteix a no abandonar mai les obres de misericòrdia corporals. Les realitzava el nostre fundador ja en els primers anys de l'Obra, amb les visites als malalts dels hospitals de Madrid, amb la seva dedicació generosa als pobres miserables i als vergonyants que ocultaven les seves privacions sota el vel d'una vida aparentment normal. I va ensenyar a comportar-se de la mateixa manera a les persones que s'acostaven al seu apostolat. Va confiar aquestes activitats a la Mare de Déu, i així van néixer a l'Opus Dei les visites als pobres de la Verge, que continuen realitzant-se en tots els llocs on es troben els fidels de la Prelatura: el

dissabte, dia de Santa Maria, hom convida els joves a oferir almoines que es destinen a ajudar els qui es troben en la necessitat. Ajudant els pobres, ***s'honra la Senyora i s'exercita la caritat*** [35]. Són un mitjà de formació, perquè fomenten la generositat de la joventut i així es creix en l'amor.

Aprenent sempre de com Déu té cura de les criatures, feia molt de mal a sant Josepmaria l'espectacle dels ***béns de la terra repartits entre uns pocs; els béns de la cultura tancats en cenacles. I, a fora, fam de pa i de saviesa, vides humanes que són santes, perquè vénen de Déu, tractades com a simples coses, com a nombres d'una estadística. Comprenc i comparteixo aquesta impaciència, que m'impulsa a mirar Crist, que continua invitant-nos a posar en pràctica aquell manament nou de l'amor (...).***

Hem de reconèixer Crist que ens ve a l'encontre, en els nostres germans els homes. Cap vida humana no és una vida aïllada, sinó que s'entrellaça amb d'altres vides. Cap persona no és un vers solt, sinó que tots formem part d'un mateix poema diví, que Déu escriu amb el concurs de la nostra llibertat [36].

Quants joves —nois i noies—, i també gent adulta, en descobrir i contemplar les indigències més peremptòries del proïsme, han descobert en aquests germans o germanes el Crist pobre, i n'han millorat les disposicions de servei als altres! El Senyor, infinitament més generós, s'ha bolcat en les ànimes amb gràcies especials: només Ell coneix les conversions profundes que molts han experimentat, les decisions de lliurament total al servei de Déu i de l'Església, nascudes a l'escalf d'aquestes visites als

necessitats, als ancians, als malalts, als empresonats ...

15. Amb el desenvolupament de l'Obra de Déu, mitjançant l'espontaneïtat apostòlica dels fidels i dels Cooperadors de l'Opus Dei, les activitats de servei material al proïisme han anat adquirint formes noves, segons les situacions de les èpoques i les circumstàncies dels diversos llocs. Han sorgit així escoles per a la capacitació professional de persones d'ambients molt diversos, al camp i a les perifèries de les grans ciutats; dispensaris mèdics i hospitals en barris extrems, destinats a gent sense recursos; i s'han multiplicat les activitats assistencials —com les ONG's per ajudar països menys desenvolupats, o els bancs d'aliments en nacions considerades més avançades, per citar només uns exemples—, que en moments de crisi econòmica, com els actuals, permeten a molts homes i dones

subvenir a les mancances materials pròpies i de les seves famílies.

Dono gràcies a Déu per l'extensió de les iniciatives solidàries promogudes per fidels i Cooperadors de la Prelatura. Però no podem conformar-nos: amb la gràcia de Déu, comptant amb l'ajuda de moltes persones de bon cor —cristians i no cristians—, aspirem a que s'ampliï més el radi d'acció d'aquests projectes.

16. Deixeu-me que us insisteixi, un cop més, en què us esmerceu en l'atenció dels malalts i de les malaltes: a casa seva, als hospitals i en qualsevol lloc on algú pateixi en el cos o en l'esperit; i, naturalment, als Centres de l'Obra i a les llars dels Agregats i Supernumeraris. En cada pacient se'ns fa present de manera especial Jesucrist.

A més de facilitar-los les cures mèdiques possibles, hem d'extremar-

nos en la seva assistència espiritual: la recepció dels sagraments de la Reconciliació i de l'Eucaristia per part dels sacerdots; l'exemple i el consell dels seglars perquè —en la mesura que sigui convenientment— els malalts mantinguin un esperit d'oració, que és contemplació i acció de gràcies, lloança i petició: per exemple, el rís del Rosari i les altres expressions de pietat cristiana, que omplen d'alegria, fins i tot en el dolor. Elles i ells agraeixen descobrir que, amb l'oferiment a Déu de la malaltia i dels patiments i limitacions que l'acompanyen, supleixen en la seva carn allò que manca a les tribulacions de Crist pel seu cos, que és l'Església (*Col 1, 24*), com va escriure sant Pau, indicant el valor salvífic del sofriment [37].

Si els sobrevingués un moment d'especial gravetat, esmercem-nos a preparar-los per rebre la Unció dels malalts, amb el major fruit possible:

l'Església predica que aquest sagrament de misericòrdia porta la virtut de perdonar els pecats i —si convé a l'ànima— contribueix també a la millora del cos i fins i tot al guariment [38]. La tradició multiseular de l'Església demostra que aquest sagrament confereix gran pau i serenitat als qui l'acullen ben disposats, sense esperar els últims moments de la seva vida. Quina bona catequesi cal complir amb les famílies, que moltes vegades —per ignorància o per un fals temor a inquietar els malalts— no van al sacerdot o demanen la seva assistència només quan les persones estimades han entrat en un estat d'inconsciència!

17. Amb el transcurs del temps, algunes obres de misericòrdia corporals han variat en el seu enunciat o en la seva aplicació. L'atenció als pelegrins se sol formular ara com "donar un sostre a

qui no en té". Els moments actuals, comprèn l'ajuda als emigrants que abandonen el seu país buscant feina, millors condicions de vida, etc. Cap deixeble del Mestre pot desentendre's d'ocupar-se d'aquests homes o dones; de vegades, famílies senceres. Penso de manera particular en els cristians perseguits per motius religiosos, l'exili dels quals ha d'avivar en nosaltres el sentit de la Comunió dels sants.

El Papa Francesc ha llançat una crida urgent a les autoritats, i a tots els homes de bona voluntat, perquè cerquin remeis concrets a aquesta necessitat. Ja en l'exhortació apostòlica *Evangelii Gaudium* ens demanava: **«És indispensable prestar atenció per estar prop de les noves formes de pobresa i fragilitat en les quals som cridats a reconèixer el Crist sofrent, encara que això aparentment no ens porti beneficis tangibles i**

immediats: els sense sostre, els drogodependents, els refugiats, els pobles indígenes, els ancians cada cop més sols i abandonats, etc. Els emigrants em plantegen un repte particular pel fet de ser Pastor d'una Església sense fronteres que se sent mare de tots» [39].

Darrerament, com a preparació immediata per a l'Any de la misericòrdia, ha intensificat aquest crida urgent [40].

Fem ressò a aquestes exhortacions del Sant Pare i animem parents, amics i coneguts a tenir-les molt presents, d'acord amb les circumstàncies i les possibilitats de cadascú. A més de pregar, que examinin com poden intervenir personalment: des d'avivar la consciència de l'opinió pública davant aquesta emergència, fins a facilitar un allotjament, un lloc de treball, una ajuda econòmica, etc. Actuant sempre amb responsabilitat

personal, una bona manera de secundar aquesta intenció consisteix també en no sentir-se aliens a les iniciatives de les diòcesis i de les parròquies, a les quals el Pontífex Romà ha confiat de manera especial aquesta tasca. Em consta que molts de vosaltres, així com Cooperadors i amics, intervenueu ja en accions concretes per servir els emigrants: us ho agraeixo en nom del Senyor, perquè el bé que fem a aquests germans o germanes nostres el fem al mateix Jesucrist.

Les obres de misericòrdia espirituals

18. Sant Josepmaria ens confiava: *m'atreveixo a dir que, quan les circumstàncies socials semblen haver buidat d'un ambient la misèria, la pobresa o el dolor, precisament aleshores es fa més urgent aquesta agudesada de la caritat cristiana, que sap*

endevinar on hi ha necessitat de consol, enmig de l'aparent benestar general [41].

Pensem que els gestos d'amor al proïsme no es limiten a una aportació material, per necessària que aquesta sigui. El Pontífex Romà lamenta que **«la pitjor discriminació que pateixen els pobres és la falta d'atenció espiritual»** [42]. L'Església s'ha caracteritzat al llarg de la seva història per la promoció de les obres de misericòrdia espirituals, tan reals i actuals sempre: **«Donar consell als qui el necessiten, ensenyar els ignorants, corregir els pecadors, consolar els tristos, perdonar les ofenses, suportar amb paciència les persones molestes, pregar Déu pels vius i pels difunts»** [43].

Què delicada resulta aquesta caritat espiritual! I què imprescindible és en aquests moments, quan tants i tantes

pateixen la soledat, la incomprensió, les persecucions, les maledicències i calúmnie; o bé es debaten en el dubte, sense conèixer el camí que mena al cel! Perquè *la generalització dels remeis socials contra les plagues del sofriment o de la indigència —que fan possible avui assolir resultats humanitaris, que en altres temps ni es somiaven—, no podrà suplantat mai, perquè aquests remeis socials estan en un altre pla, la tendresa eficaç, humana i sobrenatural d'aquest contacte immediat, personal, amb el proïsme: amb aquell pobre d'un barri proper, amb aquell altre malalt que viu el dolor en un hospital immens; o amb aquella altra persona —rica, potser— que necessita una estona de conversa afectuosa, una amistat cristiana per a la seva solitud, una empara espiritual que posi remei als seus dubtes i als seus escepticismes [44].*

Recordem aquell succés de la captaire a la qual sant Josepmaria només va poder oferir la dedicació espiritual i el sacerdotal afecte humà. En correspondència, la dona va decidir oferir la vida per l'Obra. En retrobar-la més tard en un hospital i conèixer l'ofrena dirigida al Senyor per aquella captaire, la va qualificar com la primera vocació d'entre les seves futures filles.

19. Entre les nombroses accions de solidaritat o de fraternitat cristiana, m'aturo només en algunes: ensenyar a qui no sap, donar consell a qui ho necessiti, perdonar les ofenses. Són demostracions d'una caritat acurada que hem d'actuar amb tots, i especialment amb aquells que es troben més a prop nostre: els membres de la nostra família, els amics i companys de feina, els coneguts...

Ensenyar les veritats de la nostra fe a qui no les coneix constitueix una manifestació de misericòrdia de categoria fonamental. El nostre Fundador ho resumia en poques paraules: ***donar doctrina és la gran missió nostra***. Havia subratllat sovint que el gran enemic de Déu i de les ànimes és la ignorància religiosa, i afirmava que la tasca de l'Opus Dei és ***una gran catequesi***, situar a l'abast de tots el missatge salvador de l'Església i ensenyar a practicar-lo. ***Te n'has de convèncer: el teu apostolat consisteix a difondre bondat, llum, entusiasme, generositat, esperit de sacrifici, constància en el treball, profunditat en l'estudi, amplitud en l'entrega, estar al dia, obediència absoluta i alegre a l'Església, caritat perfecta... [45]***. Tot aquest pla requereix esforços generosos per facilitar la formació doctrinal, espiritual i apostòlica a les persones amb les quals ens

relacionem. Quina alegria quan la veritat de l'Evangelí il·lumina els diversos camps de la nostra tasca: professional, social, cultural!

Mirem, en aquest Any de la misericòrdia, d'incrementar l'afany perquè moltes ànimes s'apropin a l'escalf de l'Església, Esposa de Jesucrist i Mare nostra. Ho aconseguirem, amb l'ajuda de Déu, si cadascuna i cadascun malda personalment per apropar més amics, companys i coneguts als mitjans de formació.

20. Les maneres de donar un bon consell a qui li cal són igualment variades. El primer, el testimoni de la nostra conducta. Així va ser el pas de Crist per la nostra terra, com ens repetia amb insistència sant Josep maria. El nostre Pare estimava aturar-se en aquest exemple amb les paraules que obren els Fets dels Apòstols: *Jesús va començar a fer i a*

ensenyar (Ac 1, 1). A continuació del testimoni de la pròpia conducta, sorgeix el moment d'exposar la paraula oportuna, plena de claredat i d'afecte, sense ferir, pronunciada a cau d'orella dels nostres amics o coneguts: ***l'apostolat d'amistat i confidència***, en el qual tant va insistir el nostre Pare.

Com n'és de fecunda aquesta coherència entre allò que un realitza i allò que afirma! En ocasions prendrà la forma de la correcció fraterna, com ensenya l'Evangelí (cfr. *Mt* 18, 15-17): una obra de misericòrdia noble, valenta i fecunda, que neix de la caritat, de l'interès per l'amic o per l'amiga.

«Avui som generalment molt sensibles —deia Benet XVI a aquest propòsit— a l'aspecte de la cura i la caritat en relació al bé físic i material dels altres, però callem gairebé del tot respecte a la responsabilitat

espiritual envers els germans. No era així en l'Església dels primers temps i en les comunitats veritablement madures en la fe, en què les persones no només s'interessaven per la salut corporal del germà, sinó també per la de la seva ànima, pel seu destí últim (...). És important recuperar aquesta dimensió de la caritat cristiana» [46]. I afegia: «Davant del mal no s'ha de callar. Penso aquí en l'actitud d'aquells cristians que, per respecte humà o per simple comoditat, s'adeqüen a la mentalitat comuna, en lloc de posar en guàrdia els germans sobre les maneres de pensar i d'actuar que contradiuen la veritat i no segueixen el camí del bé» [47].

Mostrem-nos agraïts a sant Josepmaria, que ens va subratllar l'eficàcia d'aquesta pràctica evangèlica com una manera excel·lent, bona i habitual, d'ajudar el proïsme, que neix de la caritat i

s'ha d'exercir amb humilitat real i prudència sobrenatural.

Perquè «allò que anima la repremsió cristiana mai no és un esperit de condemna o recriminació; el que la mou és sempre l'amor i la misericòrdia, i brolla de la veritable sol·licitud pel bé del germà. L'apòstol Pau afirma: "Si descobriu que algú ha comès una falta, vosaltres, els qui heu rebut l'Esperit, ajudeu-lo a refer-se, amb esperit de dolcesa, i penseu en vosaltres mateixos, que també podríeu caure en temptació" (*Gal 6, 1*).

«Al nostre món impregnat d'individualisme —proseguia Benet XVI—, cal que hom redescobreixi la importància de la correcció fraterna, per caminar junts cap a la santedat» [48].

21. Perdonar les ofenses defineix una altra manera meravellosa d'exercitar la caritat. *Perdoneu, i sereu*

*perdonats. Doneu, i us donaran: us abocaran a la falda una bona mesura, atapeïda, sacsejada i curulla fins a vessar. Tal com mesureu sereu mesurats (Lc 6, 37-38). Meditem la paràbola d'aquell home que no va voler redimir al seu company un deute petitíssim, després que el seu senyor li havia condonat a ell una suma enorme. ¿I quina va ser la resposta del senyor?: *Servent dolent, quan vas suplicar-me, et vaig perdonar tot aquell deute. ¿No t'havies de compadir del teu company, com jo m'havia compadit de tu? I, indignat, el va posar en mans dels botxins perquè el torturessin fins que hagués pagat tot el deute. Igualment us tractarà el meu Pare celestial si cadascú no perdona de tot cor el seu germà (Mt 18, 32-35).**

Perdonar els greuges representa un indicati clar que som i ens comportem com a fills de Déu. ***Lluny, doncs, de la nostra conducta el record de les***

ofenses que ens hagin fet, de les humiliacions que hàgim patit — per injustes, incivils i barroeres que hagin estat—, perquè és cosa impròpia d'un fill de Déu haver preparat un registre per presentar un memorial de greuges. No podem oblidar l'exemple de Crist [49]. Sant Lluç, precisament en relatar la Passió del Senyor, escriu que quan van arribar al lloc anomenat "Calavera", hi van crucificar Jesús amb els criminals, un a la dreta i un altre a l'esquerra. I Jesús deia Pare: *perdona'ls, que no saben el que fan (Lc 23, 33-34).*

Evidentment, potser no resulta fàcil aquesta manera de capténir-se; però la gràcia de Déu el converteix en camí factible, com ho palesa la conducta de tants cristians que, des dels primers moments de la història de l'Església, i també ara, han sabut no només ser clements, sinó estimar sincerament els seus perseguidors.

En aquesta línia, sant Josepmaria va prendre la decisió recta i permanent de perdonar sempre i en tot moment, que va confirmar a més amb l'exemple i amb la paraula.

No odiar l'enemic, no tornar mal per mal, renunciar a la venjança, perdonar sense rancúnia, era considerat aleshores —i ara també, no ens enganyem— una conducta insòlita, massa heroica, fora del comportament normal. Fins aquí arriba la mesquinesa de les criatures. Jesucrist, que ha vingut a salvar tothom i que desitja associar els cristians a la seva obra redemptora, volgué ensenyar als seus deixebles —a tu i a mi— una caritat gran, sincera, més noble i valuosa: ens hem d'estimar mútuament com Crist ens estima a cada un de nosaltres. Solament així, imitant —dins la nostra pròpia personal tosquedat — les maneres divines,

aconseguiem d'obrir el nostre cor a tots els homes, estimar d'una manera més alta, completament nova [50].

Serem jutjats en base a les nostres obres de misericòrdia: **«Si hem donat de menjar al famolenc i de beure a l'assedegat. Si hem acollit el foraster i vestit el nu. Si dediquem temps a acompanyar el malalt o el presoner (cf. Mt 25, 31-45). Igualment se'ns preguntarà si hem ajudat a superar el dubte, que fa caure en la por i que sovint és font de soledat; si hem estat capaços de vèncer la ignorància en què viuen milions de persones, sobretot els nens privats de l'ajuda necessària per ser rescatats de la pobresa; si hem estat capaços de ser pròxims a qui estava sol i afligit; si perdonem el qui ens han ofès i rebutgem qualsevol forma de rancúnia o de violència que condueix a la violència; si hem**

tingut paciència seguint l'exemple de Déu que és tan pacient amb nosaltres; finalment, si encomanem al Senyor en la pregària els nostres germans i germanes. En cadascun d'aquests “més petits” hi és present el Crist mateix. La seva carn es fa novament visible com a cos martiritzat, nafrat, flagel·lat, desnodrit, en fuga... perquè nosaltres el reconeguem, el toquem i l'assistim amb atenció. No oblidem les paraules de sant Joan de la Creu: «Al capvespre t'examinaran en l'amor» [51].

Apostolat de la Confessió

22. Una altra obra de misericòrdia espiritual, especialment important, consisteix a ajudar que les persones recuperin l'amistat amb Déu perduda pel pecat. Quant va insistir sant Josepmaria —com també el beat Álvaro del Portillo— en l'apostolat de

la confessió! Igualment jo us he parlat sovint d'aquest punt, ja que no hi ha la possibilitat que algú progressi en el coneixement i amor de Jesucrist sense tenir cura de la neteja de la seva ànima, sense el recurs freqüent al sagrament de la Penitència.

El Papa es refereix molt a aquest sagrament. En la butlla de convocatòria del jubileu, apunta: **«Novament posem convençuts al centre el sagrament de la Reconciliació, perquè ens permet experimentar en carn pròpia la grandesa de la misericòrdia. Serà per a cada penitent font de veritable pau interior»** [52].

Meditem alhora el consell que el fundador de l'Opus Dei —li ho demanava l'ànima— donava als seus fills sacerdots, aplicable a tots els preveres: ***la passió dominant dels sacerdots de l'Opus Dei (...) és***

donar doctrina, dirigir ànimes: predicar i confessar. En això us heu de gastar, sense temor d'esgotar-vos, sense preocupar-vos per les contradiccions: qui seminant in lacrimis, in exsultatione metent(Sal 125, 5); els que semblen amb llàgrimes, recullen amb alegria. La missió dels laics, dels meus fills i de les meves filles, és omplir de treball — i, per això, de content— els seus germans sacerdots, apropant al seu ministeri molta gent [53].

23. Els confessors representen ja de per si un «veritable signe de la misericòrdia del Pare», escriu el Papa. **«Ser confessors no s'improvisa. Se n'arriba a ser-ho quan, primer que res, ens fem nosaltres penitents a la recerca de perdó. No oblidem mai que ser confessors significa participar de la mateixa missió de Jesús i ser signe concret de la continuïtat d'un**

amor diví que perdona i que salva(...).

Cap de nosaltres no és amo del Sagrament, sinó un fidel servidor del perdó de Déu. Cada confessor haurà d'acollir els fidels com el pare en la paràbola del fill pròdig: un pare que corre a l'encontre del fill malgrat que hagi dilapidat els seus béns. Els confessors són cridats a abraçar aquest fill penedit que torna a casa i a manifestar l'alegria per haver-lo trobat. No es cansaran de sortir a l'encontre tampoc de l'altre fill que es va quedar fora, incapaç d'alegrar-se, per explicar-li que el seu judici sever és injust i no té cap sentit davant la misericòrdia del Pare que no coneix límits» [54].

Filles i fills meus, preguem al Senyor que faci de nosaltres instruments fidels de la seva misericòrdia: els sacerdots, dedicant moltes hores —

totes les que podeu— a perdonar en el nom de Déu; i els seglars, amb l'afany constant de preparar les ànimes dels amics i coneguts — mitjançant una sincera i desinteressada caritat— per ajudar-los a treure molt de fruit del sagrament de l'alegria i de la pau.

24. No desitjo allargar-me més. Us recomano que llegiu i mediteu a fons la butlla *Misericordiae Vultus*, i traieu les vostres pròpies conclusions. Allà es parla també de pelegrinar a algun santuari per obtenir el do de la indulgència, atorgat per l'Església, i afavorir així amb abundància, en els propers mesos, la devoció tendra i filial a la nostra Mare la Verge Santíssima. **«La dolçor de la seva mirada ens acompanyi en aquest Any Sant, perquè tots puguem redescobrir l'alegria de la tendresa de Déu. Ningú com Maria no ha conegut la profunditat el misteri de Déu fet home. Tot en la seva**

vida va ser plasmat per la presència de la misericòrdia feta carn. La Mare del Crucificat Ressuscitat va entrar al santuari de la misericòrdia divina perquè va participar íntimament en el misteri del seu amor» [55].

Amb tot afecte, us beneeix

el vostre Pare

+ Xavier

Roma, 4 novembre 2015.

.....

[1] Concili Ecumènic Vaticà II, Const past. Gaudium et spes, n. 40.

[2] Cfr. Papa Francesc, Litt. enc. Laudato Si', 24-V-2015, n. 77.

[3] Preces de l'Obra, Oració.

[4] Papa Francesc, Butlla
Misericordiae Vultus, 11-IV-2015, n. 2.

[5] Sant Joan Pau II, Litt. enc. Dives in
misericordia, 30-XI-1980, n. 1.

[6] Papa Francesc, Butlla
Misericordiae Vultus, 11-IV-2015, n. 5.

[7] Sant Josepmaria, Carta 24-
III-1930, n. 1.

[8] Papa Francesc, Butlla
Misericordiae Vultus, 11-IV-2015, n. 7.

[9] Sant Joan Pau II, Litt. enc. Dives in
misericordia, 30-XI-1980, n. 8.

[10] Beat Pau VI, Discurs en
l'audiència general, 14-IV-1976.

[11] Sant Josepmaria, Carta 25-I-1961,
n. 1.

[12] Sant Josepmaria, Notes d'una
meditació, 11-IV-1952.

[13] Ibid.

[14] Papa Francesc, *Exhort. ap. Evangelii gaudium*, 24-XI-2013, n. 279.

[15] Sant Josepmaria, *Carta 25-I-1961*, n. 3.

[16] Sant Josepmaria, *Notes d'una meditació*, 4-VI-1937.

[17] Sant Josepmaria, *Notes d'una reunió familiar*, 9-IX-1971.

[18] Sant Josepmaria, *Notes d'una reunió familiar*, 14-VI-1972.

[19] Cfr. Dante Alighieri, *Monarchia*, 1.

[20] Papa Francesc, *Butlla Misericordiae Vultus*, 11-IV-2015, n. 9.

[21] Sant Joan Pau II, *Litt. enc. Dives in misericordia*, 30-XI-1980, n. 5.

[22] Sant Josepmaria, *Notes d'una reunió familiar*, 27-III-1972.

[23] Sant Joan Pau II, *Litt. enc. Dives in misericordia*, 30-XI-1980, n. 5.

[24] Cfr. Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, n. 173.

[25] Sant Josepmaria, *Camí*, n. 309.

[26] Sant Josepmaria, *Notes d'una reunió familiar*, 11-IX-1971.

[27] Papa Francesc, *Butlla Misericordiae Vultus*, 11-IV-2015, n. 20.

[28] Sant Josepmaria, *Notes d'una reunió familiar*, 25-IX-1971.

[29] Sant Josepmaria, *Notes d'una reunió familiar*, 9-IX-1971.

[30] Papa Francesc, *Butlla Misericordiae Vultus*, 11-IV-2015, n. 5.

[31] *Ibid.*, N. 10.

[32] *Catecisme de l'Església Catòlica*, n. 2447.

[33] Papa Francesc, *Butlla Misericordiae Vultus*, 11-IV-2015, n. 15.

[34] *Catecisme de l'Església Catòlica*, n. 2447.

[35] Sant Josepmaria, *Instrucció*, 9-I-1935, n. 196.

[36] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n.111.

[37] Cfr. Sant Joan Pau II, *Carta ap. Salvifici doloris*, 11-II-1984.

[38] Cfr. *Catecisme de l'Església Catòlica*, n. 1520.

[39] Papa Francesc, *Exhort. ap. Evangelii gaudium*, 24-XI-2013, n. 210.

[40] Cfr. Papa Francesc, *Al·locució en l'Àngelus*, 6-IX-2015.

[41] Sant Josepmaria, *Carta 24-X-1942*, n. 44.

[42] Papa Francesc, *Exhort. ap. Evangelii gaudium*, 24-XI-2013, n. 200.

[43] Papa Francesc, *Butlla Misericordiae Vultus*, 11-IV-2015, n. 15.

[44] Sant Josepmaria, *Carta 24-X-1942*, n. 44.

[45] Sant Josepmaria, *Solc*, n. 927.

[46] Benet XVI, *Missatge per a la Quaresma de 2012*, 3-XI-2011, n. 1.

[47] Ibid.

[48] Ibid.

[49] Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, n. 309.

[50] Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, n. 225.

[51] Papa Francesc, *Butlla Misericordiae Vultus*, 11-IV-2015, n.

15. La cita de sant Joan de la Creu és de *Paraules de llum i d'amor*, 57.

[52] Papa Francesc, *Butlla Misericordiae Vultus*, 11-IV-2015, n. 17.

[53] Sant Josepmaria, *Carta 8-VIII-1956*, n. 35.

[54] Papa Francesc, *Butlla Misericordiae Vultus*, 11-IV-2015, n. 17.

[55] *Ibid.*, N. 24.